

ПРОТОКОЛ № 2
засідання вченої ради
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
від 17 квітня 2015 року

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Конкурсні справи (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
2. Представлення до вчених звань (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
3. Наукова доповідь: Формування професійної моделі майбутнього вчителя іноземної мови (доктор педагогічних наук, професор Я.Е. Левченко).
4. Про затвердження структури університету (доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури, перший проректор – проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).
5. Про звернення викладачів і студентів щодо позбавлення Д.В. Табачника звання почесного доктора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури, перший проректор – проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).
6. Звіт про роботу докторської спеціалізованої вченої ради Д 64.053.03 з філологічних наук (література) (голова ради, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури, перший проректор – проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).
7. Звіт про роботу кандидатської спеціалізованої вченої ради К 64.053.06 з педагогічних наук (учений секретар ради, кандидат педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи Н.М. Якушко).
8. Про затвердження тем дисертаційних робіт (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
9. Про рекомендацію до друку (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
10. Про порядок організації та акредитації спостерігачів на виборах ректора ХНПУ імені Г.С. Сковороди (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

11. Про справу щодо продовження ліцензії з надання освітньої послуги у сфері вищої освіти: підготовка іноземних громадян за акредитованими напрямками, спеціальностями (доктор педагогічних наук, професор О.А. Коваленко).

12. Про затвердження «Освітньо-професійної програми підготовки магістра» (учений секретар ради, кандидат педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи Н.М. Якушко).

I. СЛУХАЛИ: Конкурсні справи (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

1. Представити до посади:

1. Іонова Ігоря Анатолійовича щодо обрання за конкурсом на посаду професора кафедри анатомії та фізіології (“за” – 42, “проти” – 2, недійсних бюлетенів – немає);

2. Комісову Тетяну Євгенівну щодо обрання за конкурсом на посаду професора кафедри анатомії та фізіології (“за” – 43, “проти” – 1, недійсних бюлетенів – немає);

3. Левченко Яну Ернстівну щодо обрання за конкурсом на посаду професора кафедри англійської філології (“за” – 43, “проти” – 1, недійсних бюлетенів – немає);

4. Олефіренко Надію Василівну щодо обрання за конкурсом на посаду професора кафедри інформатики (“за” – 43, “проти” – 1, недійсних бюлетенів – немає);

5. Соколову Аллу Вікторівну щодо обрання за конкурсом на посаду професора кафедри теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя (“за” – 44, “проти” – немає, недійсних бюлетенів – немає);

УХВАЛИЛИ: 1. Протокол лічильної комісії затвердити.

II. СЛУХАЛИ: Представлення до вчених звань (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

Представити до вченого звання:

1. Мармаза Олександра Іванівна щодо присвоєння вченого звання професора кафедри наукових основ управління та психології

(„за” – 43, „проти” – 1, „недійсних бюлетенів” – немає);

2. Мельникова Ольга Володимирівна щодо присвоєння вченого звання доцента кафедри економічної теорії

(„за” – 44, „проти” – немає, „недійсних бюлетенів” – немає);

3. Старостенко Тетяна Миколаївна щодо присвоєння вченого звання доцента кафедри англійської філології

(„за” 44, „проти” – немає, „недійсних бюлетенів” – немає);

УХВАЛИЛИ: 1. Протокол лічильної комісії затвердити.

ІІІ. СЛУХАЛИ: Наукова доповідь: Формування професійної моделі майбутнього вчителя іноземної мови (доктор педагогічних наук, професор Я.Е. Левченко).

Шановний Іван Федорович. Шановні члени Вченої ради.

Нещодавно у своєму зверненні до учасників звітно-виборчої профспілкової конференції нашого університету Іван Федорович підкреслював, що відповідно загальноєвропейським вимогам до якості іншомовної освіти, які безпосередньо торкаються мовної підготовки студентів, задача викладачів нашого університету так побудувати навчально-виховний процес, щоб кожен студент вільно володів і спілкувався будь-якою іноземною мовою, а краще двома.

Це певною мірою відповідає тим аспектам, які були висвітлені нами на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Іноземні мови у вищій освіті: лінгвістичні, психолого-педагогічні та методичні перспективи», яка проводилась в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого.

Ми вважаємо, що провідною метою формування професійної моделі майбутнього вчителя іноземної мови є розвиток структурних компонентів професійної спрямованості особистості вчителя, який не тільки сам вільно володіє іноземною мовою, а й виступає у ролі посередника між власною та іншомовною культурою. Ефективність формування мотиваційного, емоційного, когнітивного, рефлексивного і діяльнісного компонентів професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя іноземної мови можна суттєво підвищити, якщо звернути увагу на реальний стан технологічного забезпечення цього процесу.

Виходячи з того, що педагогічна технологія формування професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя – це система науково обґрунтованих дій і взаємодій елементів навчального процесу, здійснення яких гарантує досягнення висунутої мети навчання, слід підкреслити, що сучасні педагогічні технології двояко зорієнтовані: не тільки на те, щоб розкривати і бачити у майбутніх учителів особистість, багатогранність мотивів, потреб, інтересів, здібностей, а й на те, що впровадження цих технологій здійснюється особою педагога ВНЗ завдяки його професіоналізму, відповідної кваліфікації. Це зумовлено необхідністю не стільки передавати майбутнім учителям суму тих або інших знань, скільки навчити їх здобувати ці знання самостійно, вміти користуватися набутими знаннями для вирішення нових пізнавальних і практичних завдань, тобто вмінь працювати в різноманітних групах, виконуючи різні соціальні ролі (лідера, виконавця, посередника), навчити людським контактам, познайомити з різними культурами, різними поглядами на одну проблему.

На протязі останніх 4 років на українському мовно-літературному факультеті імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка, факультеті славістики, факультеті іноземної філології нашого університету впроваджувався комплекс технологій інтерактивного навчання, співробітництва, особистісно орієнтованого навчання, проблемного і модульного навчання та особистісно-професійного розвитку майбутніх учителів. Усі ці педагогічні технології несуть у собі гуманістичний початок, що забезпечує не тільки успішне засвоєння навчального матеріалу всіма студентами, але й сприяє їхньому інтелектуальному розвитку, самостійності, доброзичливості. Такий комплекс різноманітних форм і методів роботи на лекціях і семінарах у процесі викладання такої дисципліни як «Лексикологія англійської мови» безперечно реалізує зростання мотивації до навчання за рахунок створення сприятливого емоційного клімату; стимулює комунікативну, пізнавальну активність й мовленнєву ініціативу; розвиток умінь сприймати і оцінювати характер дій інших людей і більш об'єктивно оцінювати себе; розвиток рефлексивності й рефлексивного мислення; посилення контролю й самоконтролю, оцінки й самооцінки.

По-перше, це вправи, які пов'язані з шкільними програмами, віковими особливостями учнів, підручниками, рекомендованими Міністерством науки і освіти України до використання в навчальному процесі у школі, що емоційно спрямовують, когнітивно збагачують, мотивують до навчання, активізують діяльність, прагнення, дають можливість отримати нові знання. Серед них вправи на ознайомлення і роботу з такими видами словників як етимологічні, двомовні, одномовні, ідеографічні (тематичні); вправи на побудову асоціативних карт, карт пам'яті на основі підручника CLICK ON при викладанні теми “Словотворення. Основні засоби англійського словотворення”.

По-друге, вправи на розробку різних видів проектів мотивують, зацікавлюють, когнітивне насичують заняття. Оригінальним є такий вид проектної діяльності, що пов'язує цикл психолого-педагогічних дисциплін і фахових дисциплін при навчанні у ВНЗ, і слугує ланцюгом, який сприяє створенню професійної моделі майбутнього вчителя. Така тема проектів розглядається під загальною назвою “Словникова педагогіка”. Публікація величезної кількості

різноманітних навчальних словників сприяла формуванню навчального посібника до словників (робочі зошити), головна особливість якого полягає в тому, що в ньому поєднуються властива словнику лінгвістична ґрунтовність і коректність опису лексичних одиниць із методичним апаратом, який забезпечує засвоєння лексичного матеріалу словника.

Доцільним є проектний вид діяльності, пов'язаний із використанням відеоматеріалів, котрі мають практично необмежені можливості для проведення аналізу, побудованого на порівнянні культурних реалій і особливостей поведінки людей у різних ситуацій міжкультурного спілкування. Такий перегляд має сильний емоційний вплив, є стимулом і умовою створення додаткової мотивації в подальшій навчально-пошуковій і творчій діяльності. Переглядом відеоматеріалів можна завершувати семінари з проблеми “Словотворення.”. Так, наприклад, після перегляду фільму “Чарлі і шоколадна фабрика” студенти виконували проект за темою “Наслідки використання звуконаслідування як засобу словотворення у сучасній англійській мові”.

Якщо вид діяльності пов'язаний з аналізом семантичних змін у значенні слова на матеріалі текстів української, російської і англійської літератури, то темами таких проектів є звернення до розуміння студентами місця людини у світі, до усвідомлення міри відповідальності за все, що робить людина, тобто відбувається обернення від предметної теми до моральної. Формування стійких моральних принципів можливе лише тоді, коли позиція студента приймається як позиція суб'єкта, коли студент стає “моральним філософом”, котрий контролює свій моральний світ. За нашим задумом, виконання такого виду проекту має сприяти вихованню свободи розуму. Так, наприклад, у процесі обговорення теми “Вторинна номінація як засіб виразу ставлення людини до вічних життєвих цінностей” використовували романи Вільяма Голдінга “Повелитель мух” і Джона Фаулза “Жінка французького лейтенанта”, у яких сучасні англійські романісти порушують проблему морального вибору, орієнтують на аналіз, обговорення й оцінювання дій персонажів, торкаються сфери ставлення людини до вічних життєвих цінностей – справедливості, обов'язку, відповідальності, чуйності, людяності, спонукають до роздумів про долю людини. Такий органічний філософсько-художній синтез являють собою, наприклад, оповідання Василя Сухомлинського “Вічна тополя” та повісті Григорія Тютюнника “Климко” і “Вогник у степу”. За текстом цих творів розглядаються основні проблеми сучасної філософії. Ціннісний зміст за самою своєю специфікою перетворює сучасну філософію на філософію культури в найширшому розумінні слова.

Вивченню теми “Запозичення” допомагали вправи та ігри, що пов'язані з розвитком особистісного потенціалу, необхідною умовою якого є процес орієнтації майбутніх учителів на мовленнєве спілкування, встановлення міжкультурних контактів, розвиток національно-культурних знань і пізнавального інтересу, котрий є усвідомленим мотивом пізнання, освітньою потребою особистості.

Процес формування і розвитку ціннісних орієнтацій особистості майбутнього вчителя є ефективним у “діалозі культур”, котрий набуває в сучасних умовах особливого значення, оскільки процес ознайомлення студентів з

культурою країни, яка вивчається, не буде досить повним без створення методичних умов для зіставлення ціннісних орієнтацій двох культур – української й англійської. На семінарі може бути запропонована така гра, у якій беруть участь два студенти: один грає роль англійця, а другий – українця. Вони розігрують ситуацію, у якій намагаються пояснити один одному запозичені слова, які відображають реалії життя і національно-культурну своєрідність обох народів. Така гра усуває проблему виникнення мовних конфліктів, котрі значною мірою знижують ефективність процесу міжкультурної комунікації.

Особливо слід звернути увагу на вправи з використанням текстів із психолого-педагогічних дисциплін, що передбачають читання і вільну дискусію, і які сприяють аналізу лексикологічних явищ. З метою спрямування на мотивацію обрання майбутньої професії вчителя нами застосовувався “мотиваційний лист”.

Отже, для формування компонентів професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя іноземної мови при вивченні фахової дисципліни “Лексикологія англійської мови” використовувались такі види вправ, в яких яскраво простежується логіко-предметний зв’язок з іншими дисциплінами психолого-педагогічного циклу, фахового, методичного циклів таких як методика викладання англійської мови у школі, країнознавство, практика англійського усного та писемного мовлення.

На нашу думку, педагогічна технологія формування професійної моделі майбутнього вчителя іноземної мови є своєрідним інструментом навчання, засобом спілкування і контролю знань, умінь і навичок майбутніх учителів, що дає змогу студентам ознайомитися з особливостями викладання того чи іншого предмету, специфікою майбутньої професії. Все це є дидактичним підґрунтям для подальшого формування емоційного, мотиваційного, рефлексивного, когнітивного, діяльнісного компонентів професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя іноземної мови.

Питання ставили: Золотухіна С.Т., Іонова О.М., Коваленко О.А.

Виступили: Тучина Н.В., Голобородько К.Ю.

УХВАЛИЛИ: Інформацію прийняти до відома.

IV. СЛУХАЛИ: Про затвердження структури ХНПУ імені Г.С. Сковороди (доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури, перший проректор – проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).

УХВАЛИЛИ: Затвердити структуру ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

V. СЛУХАЛИ: Про звернення викладачів і студентів щодо позбавлення Д.В. Табачника звання почесного доктора Харківського

національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури, перший проректор – проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).

1. Рішення про те, аби не підтримувати звернення про позбавлення Д.В. Табачника звання почесного доктора університету винесли на обговорення вчені ради факультетів:

- початкового навчання,
  - економічного,
  - славістики,
  - фізико-математичного,
  - художньо-графічного,
  - фізичного виховання і спорту,
  - юридичного факультету,
  - природничого
- та Інституту післядипломної освіти.

2. Факультет психології та соціології та історичний факультет інформацію про звернення до вченої ради взяли до уваги.

3. Вчена рада українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка звернення підтримало з голосуванням: «за» – 13, «проти» – 5, утримались – 2.

4. При розгляді питання на Вченій раді факультету іноземної філології звернення підтримали 9 членів ради, не підтримали – 3, утримались – 8, зіпсованих бюлетенів – 1.

Виступили: Губа А.В., Бережна С.В., Золотухіна С.Т., Голобородько К.Ю., Худолій О.М., Прокопенко І.Ф.

УХВАЛИЛИ: Підстав для позбавлення Д.В. Табачника звання почесного доктора університету немає.

Результати голосування:

«За» – 43

«Проти» – немає

Утримались – 1.

VI. СЛУХАЛИ: Звіт про роботу докторської спеціалізованої вченої ради Д 64.053.03 з філологічних наук (література) (голова ради, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри

світової літератури, перший проректор – проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).

1. Наказом МОН України від 17.01.2014 р. за № 41 спеціалізованій вченій раді Д 64.053.03 надано право проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) філологічних наук за спеціальностями:

10.01.01 – українська література

10.01.02 – російська література строком на два роки у складі 15 осіб.

2. За звітній період спеціалізована вчена рада провела 20 засідань, на яких проведено захист 9 кандидатських дисертацій за спеціальностями:

10.01.01 – українська література – 3 дисертації

10.01.02 – російська література – 6 дисертацій.

Українською мовою написано 3 кандидатські дисертації.

3. До захисту рекомендовано 6 кандидатських дисертацій, відхилено – 1 (з української літератури, Чернуха А.О., н.к Маслов І.С.)

4. До розгляду прийнято 1 кандидатську та 1 докторську дисертацію.

5. Рекомендовано до захисту на кафедрах університету дисертаційні роботи одного випускника докторантури та 6 випускників аспірантури – з української та російської літератури.

6. Член ради д. філол. н., професор Фоменко В.П. відвідала менше половини засідань ради (ДЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка») (готується заміна).

УХВАЛИЛИ: Інформацію прийняти до відома. Роботу схвалено.

VII. СЛУХАЛИ: Звіт про роботу кандидатської спеціалізованої вченої ради К 64.053.06 з педагогічних наук (учений секретар ради, кандидат педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи Н.М. Якушко).

Шановний Іване Федоровичу! Шановні члени Вченої ради!

Спеціалізована Вчена Рада К 64.053.06 з захисту кандидатських дисертацій затверджена 15.04.2014 р. № 455 терміном на два роки і має право проводити захисти кандидатських дисертацій з трьох спеціальностей: 13.00.07 – теорія і методика виховання; 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти; 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки у складі 18 осіб. Очолює спеціалізовану раду – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, проректор нашого університету Троцько А.В., у складі ради – 3 члена-кореспондента НАПН України, 17 – докторів наук. Протягом 2014 року було проведено 24 засідання. Членів ради, які були б відсутні більш ніж на половині засідань ради, немає. Захищено 18 кандидатських дисертацій із них: 6 зі спеціальності 13.00.07 – теорія і методика виховання; 6 зі спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти; 6 зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Серед здобувачів, які захищали дисертації в Раді – 50% викладачі нашого університету. Всі дисертації затверджені.

УХВАЛИЛИ: Інформацію прийняти до відома. Роботу схвалено.

VIII. СЛУХАЛИ: Про затвердження тем дисертаційних робіт (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

УХВАЛИЛИ:

Затвердити теми докторських дисертаційних робіт:

Шабанов Р.І. «Доктрина зайнятості як складова соціального захисту населення від безробіття».

Затвердити теми кандидатських дисертаційних робіт:

Божка М.І.: «Реалізація педагогічної діагностики з використанням системи Moodle у процесі навчання майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін»

Гайдученко Ю.О.: «Педагогічні умови самореалізації майбутніх економістів у навчальному процесі вищого навчального закладу»

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Л.С. Рибалко.

Грановської Т.Я.: «Комп'ютерне моделювання як інструмент навчальних досліджень майбутніх учителів хімії»

Ісаєвої М.Є.: «Педагогічні умови створення щасливого освітньо-виховного середовища в початкових класах загальноосвітнього навчального закладу»

Костікової О.В.: «Психологічні детермінанти становлення відповідальності як професійно-особистісної якості студентів-педагогів мистецьких спеціальностей»

Лебедєвої К.О.: «Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів технічного профілю на засадах ресурсного підходу».

Оздемір О.В. «Українська жіноча проза кінця ХХ – початку ХХІ ст.: проблеми генезису та поетики».

Писаренко К.В.: «Мовний образ людини в історичних творах Р. Іваничука».

Науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Л.А. Лисиченко.

IX. СЛУХАЛИ: Про рекомендацію до друку (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

УХВАЛИЛИ: Рекомендувати до друку:

1. Монографію «Компетентність суб'єкту педагогічної діяльності у вищій школі: метакогнітивний аспект» Т.І. Доцевич.
2. Монографію «Розвиток моторної пам'яті в старшому дошкільному та молодшому шкільному віці» М.А. Кузнецова, Ю.Ю. Ходикіної.
3. Колективну монографію «Педагогічні та соціально-педагогічні умови формування професійної готовності майбутніх працівників ОВС до роботи в екстремальних умовах» І.М. Трубавіної.
4. Науковий збірник «Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди «Економіка» І.Ф. Прокопенка. – Випуск 15.
5. Навчально-методичний посібник «Нащадки козацької слави: корегування патріотичного світобачення» Стефанюк С.К.
6. Програму науково-методичного семінару: «Формування суб'єктної позиції студентів вищих технічних навчальних закладів у позааудиторній діяльності» Скрипник Н.С.
7. Збірку «Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Літературознавство». Вип. 1(80).
8. «Филологический сборник: Сборник научных статей», вып. 19. Е.А. Скоробогатовой, И.И. Степанченко.
9. Збірку наукових праць «Мистецька освіта: історія, теорія, технологія».
10. Матеріали VI науково-практичної конференції магістрів ХНПУ імені Г.С. Сковороди (18-19 лютого 2015 року, м. Харків) – Частина I.
11. Матеріали VI науково-практичної конференції магістрів ХНПУ імені Г.С. Сковороди (18-19 лютого 2015 року, м. Харків) – Частина II.
12. Рекомендувати до друку «Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи: минуле і сучасність» / Л.Д. Зеленська, О.І. Башкір, С.О. Васильєва та ін.; за заг. ред. С.Т. Золотухіної.
13. Збірник наукових праць «Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки» кафедри політології, соціології та культурології, 2015. – Вип.2 (частина 1) (8).

Х. СЛУХАЛИ: Про порядок організації та акредитації спостерігачів на виборах ректора ХНПУ імені Г.С. Сковороди (кандидат філологічних наук, професор, учений секретар університету Т.І. Тищенко).

УХВАЛИЛИ: Затвердити порядок організації та акредитації спостерігачів на виборах ректора ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

XI. СЛУХАЛИ: Про справу щодо продовження ліцензії з надання освітньої послуги у сфері вищої освіти: підготовка іноземних громадян за акредитованими напрямами, спеціальностями (доктор педагогічних наук, професор О.А. Коваленко).

УХВАЛИЛИ: Затвердити справу щодо продовження ліцензії з надання освітньої послуги у сфері вищої освіти: підготовка іноземних громадян за акредитованими напрямами, спеціальностями.

XII. СЛУХАЛИ: Про затвердження «Освітньо-професійної програми підготовки магістра» (учений секретар ради, кандидат педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи Н.М. Якушко).

УХВАЛИЛИ: Затвердити «Освітньо-професійну програму підготовки магістра».

Голова вченої ради

І.Ф. Прокопенко

Секретар вченої ради

Т.І. Тищенко